

مرکز جهانی علوم اسلامی

مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی

پایان نامه کارشناسی ارشد

رشته فقه و معارف اسلامی

عنوان:

قرآن و انفاق با تأکید بر مفهوم و حقیقت انفاق

استاد راهنما:

حجة الاسلام و المسلمین سید عباس موسویان

استاد مشاور:

حجة الاسلام و المسلمین سید رضا حسینی

دانش پژوه:

علیرضا مظفری

سال ۱۳۸۴

کتابخانه جامع مرکز جهانی علوم اسلامی
شماره ثبت: ۴۰۴
تاریخ ثبت:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اهداء:

به پيشگاه مقدس دوازدهمين اختر تابناك آسمان امامت و ولايت، قطب
عالم امكان، منجي عالم بشريت، قائم آل محمد (صلى الله عليه وآله وسلم)،
مهدي موعود (عج الله تعالى فرجه الشريف) روحي و ارواح العالمين لتراب
مقدمه الفداء.

تقدیر و تشکر:

ضمن تقدیم حمد و سپاس فراوان به ساحت اقدس پروردگار عالم، از مدرسه محمدیه (محمدیه ترست پاکستان)، مرکز جهانی علوم اسلامی، مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی و همچنین از کلیه اساتید محترمی که در طول تحصیلی از محضر آنها استفاده نموده ام، وبالخصوص استاد محترم راهنما حجة الاسلام و المسلمین سید عباس موسویان و استاد محترم مشاور حجة الاسلام والمسلمین سید رضا حسینی، که با صرف اوقات ارزشمند خود اینجانب را در تدوین و نگارش این رساله، راهنمایی فرموده اند، تقدیر و تشکر می کنم.

چکیده

این پایانامه مشتمل بر پنج فصل می باشد که فصل اول آن مربوط به کلیات است و در فصل دوم به واژه شناسی انفاق قرآنی پرداخته و نخست واژه انفاق از لحاظ لغت، عرف و اصطلاح قرآنی مورد بررسی قرار گرفته است و دیدگاههای مختلفی را در پیرامون این واژه بررسی نموده و با استفاده از آیات و روایات به این نتیجه رسیده است که این واژه از نظر قرآن دارای معنا و مفهوم گسترده ای بوده و شامل امور معنوی مانند انفاق علم و جان و جاه و قدرت، نیز می گردد، چنانکه در ادبیات و اشعار عرب نیز این واژه در چنین معنای وسیع و گسترده ای به کار رفته است، و سپس واژه ها و تعبیرات دیگری که قرآن در حوزه معنایی انفاق به کار برده است مانند صدقه، زکات، احسان، برّ، اعطاء، ایتاء، اطعام، فرض الحسنه، را بررسی نموده و چگونگی ارتباط این واژه ها با واژه انفاق را مطرح کرده است و در نهایت به بیان سرّ استفاده از تعبیر مختلف برای انفاق قرآنی پرداخته است.

در فصل سوم به بیان مراتب انفاق پرداخته و بعد از آن انواع انفاق از لحاظ حکم که عبارت است از انفاق واجب، انفاق مستحب، انفاق حرام، انفاق مکروه مطرح شده است و به دنبال آن انواع انفاق از لحاظ موارد مانند انفاق مال، انفاق جان، انفاق جاه و انفاق علم بررسی شده است و همچنین به انواع دیگر مانند انواع انفاق از لحاظ زمان و حالت ها، انواع انفاق از لحاظ انفاق کنندگان و انواع انفاق از لحاظ گیرندگان آن پرداخته است.

و در فصل چهارم با استفاده از آیات و روایات اموری مانند مبارزه با فقر، تعدیل ثروت و تزکیه و تطهیر نفوس و پرورش کمالات روحانی در نفس انسان را بعنوان فلسفه

تشریح انفاق مطرح کرده است.

در فصل پنجم به بررسی شرایط انفاق و آفتهای آن پرداخته و رعایت اخلاص، رعایت جنبه های معنوی، رعایت اعتدال رعایت حکمت صدقه و همچنین حلال بودن مال مورد انفاق و مرغوب و با ارزش بودن آن را به عنوان شرایط انفاق و اموری مانند منت، ریا و اذیت و آزار را بعنوان آفتهای آن مطرح نموده است.

فصل اول: کلیات

- بیان مسأله ۲
- سؤالات تحقیق ۲
- پیشینه موضوع ۲
- ضرورت تحقیق ۵
- فرضیه های تحقیق ۵
- واژه های کلیدی تحقیق ۶
- پیشینه تاریخی انفاق ۶

فصل دوم: واژه شناسی انفاق قرآنی

- واژه انفاق ۱۷
- انفاق در لغت ۱۷
- معنای رایج انفاق در عرف ۱۹
- انفاق در اصطلاح قرآن ۱۹
- دیدگاه های مختلف پیرامون انفاق در قرآن ۲۱
- ۱- اختصاص انفاق به صدقات مستحبی ۲۱
- ۲- اختصاص انفاق به امور مالی ۲۳
- ۳- عام بودن انفاق ۲۶
- الف- وسعت انفاق از نظر قرآن ۲۷
- ب- وسعت انفاق از نظر روایات ۳۹
- ج- ادبیات عرب و وسعت انفاق ۴۰

۴۰	واژه های مشابه انفاق در قرآن
۴۱	صدقه
۴۶	زکات
۵۲	احسان
۵۵	بر
۵۹	قرض الحسن
۶۱	اطعام
۶۳	اعطاء
۶۳	ایتاء
۶۴	الف- ایتاء المال
۶۴	ب- ایتاء حق ذي القربى و
۶۶	ج- ایتاء حق يوم حصاد
۶۷	ایثار
۶۸	سرّ تعابیر گوناگون قرآن از انفاق
۷۰	جمع بندی

فصل سوم: مراتب و انواع انفاق قرآنی

۷۲	مراتب انفاق
۷۲	۱- صدقات عادی
۷۲	۲- مواسات عمومی
۷۴	۳- ایثار در شرایط خاص
۷۷	انواع انفاق
۷۷	۱- انواع انفاق بلحاظ حکم

- ۱۰۱ ۴- انفاق جان
- ۱۰۲ ۵-انجام کارهای خیر با اعضای بدن
- ۱۰۴ ۴- انواع انفاق بلحاظ زمان و حالتها
- ۱۰۴ الف- انفاق در شب یا روز
- ۱۰۵ ب- انفاق آشکارا و پنهانی
- ۱۰۹ ج- انفاق در حال وسعت یا تنگدستی
- ۱۱۰ د- انفاق در زمانها و مکانهای مخصوص
- ۱۱۱ ۴- انواع انفاق بلحاظ انفاق کننده
- ۱۱۱ الف- انفاق انفرادی
- ۱۱۱ ب- انفاق گروهی
- ۱۱۲ ۵- انواع انفاق بلحاظ گیرنده انفاق
- ۱۱۴ جمع بندی

فصل چهارم: فلسفه تشریح انفاق

- ۱۱۷ ۱- مبارزه با فقر
- ۱۱۹ ضرورت مبارزه با فقر و اهتمام ادیان به آن
- ۱۲۱ روش های مبارزه با فقر بوسیله انفاق
- ۱۲۱ الف - کمک مالی مستقیم به مستمندان
- ۱۲۳ ب- تأسیس مؤسساتی برای نگهداری فقر
- ۱۲۳ ج- مبارزه با عوامل فقر بوسیله انفاق
- ۱۲۵ ۲- تعدیل ثروت و از بین بردن فاصله طبقاتی
- ۱۲۸ ۳- حصول پاکیزگی و پرورش ملکات انسانی
- ۱۲۹ الف- حصول پاکیزگی

۷۷	الف- انفاق واجب
۷۷	۱- خمس
۸۳	۲- زکات
۸۴	۳- نفقه افراد تحت تکفل
۸۶	۴- کفارات
۸۹	۵- انفاق در جهاد
۹۰	ب- انفاق مستحب
۹۰	۱- گشایش در نفقه افراد تحت تکفل
۹۱	۲- کمک مالی به خویشاوندان
۹۲	۳- کمک مالی به سایر نیازمندان
۹۲	۴- قرض و وام دادن
۹۳	۵- وقف
۹۳	ج- انفاق حرام
۹۴	۱- انفاق برای جلوگیری از راه خدا
۹۴	۲- کمک مالی به افراد معصیت کار
۹۵	د- انفاق مکروه
۹۶	۲- انواع انفاق به لحاظ موارد
۹۸	الف- انفاق مالی
۹۹	ب- انفاق معنوی
۹۹	۱- انفاق علم
۹۹	۲- انفاق عقل و رأی
۱۰۰	۳- انفاق جاه و مقام

۱۳۰	ب- پرورش فضایل و کمالات انسانی
۱۳۰	۱- پرورش ملکه سخاوت و بخشندگی
۱۳۱	۲- پرورش روح اخوت و برادری
۱۳۱	۳- پرورش روح بی نیازی از ما سوی الله
۱۳۲	جمع بندی

فصل پنجم: شرایط انفاق و آسیب های آن

۱۳۷	شرایط انفاق
۱۳۷	۱- رعایت اخلاص
۱۳۸	۲- رعایت جنبه های معنوی در نحوه پرداخت انفاق
۱۴۱	راهکارهای قرآن برای حفظ حرمت مستمندان
۱۴۳	سیره معصومین در حفظ حرمت مستمندان در هنگام انفاق
۱۴۵	۳- رعایت اعتدال در انفاق
۱۵۱	رعایت اعتدال در انفاق و سازگاری آن با ایثار
۱۵۴	۴- رعایت اولویتها در مصارف انفاق
۱۵۸	۵- رعایت حکمت صدقه و توجه به نتیجه در انقاقات
۱۵۹	۶- انفاق از اموال حلال و پاکیزه
۱۶۱	۷- انفاق از اموال مرغوب و با ارزش
۱۶۴	آسیب ها و آفات انفاق
۱۶۵	۱- منت گذاشتن
۱۶۵	۲- اذیت و آزار
۱۶۵	۳- ریا در انفاق
۱۶۷	جمع بندی

۱۶۹..... خلاصه و نتیجه گیری

۱۷۲..... فهرست منابع

فصل اول

کلیات

بیان مسئله

سئوالات تحقیق

پیشینه موضوع

ضرورت تحقیق

فرضیه های تحقیق

واژه های کلیدی

پیشینه تاریخی

بیان مسأله

مسأله انفاق یکی از معارف حیات بخش قرآنی بوده و یکی از راههایی است که قرآن برای برطرف کردن فاصله طبقاتی و از بین بردن فقر از جامعه ارائه کرده است که از این نظر انفاق یک مسأله اقتصادی محسوب می شود، ولی قرآن آن را صرف یک مسأله اقتصادی نمی داند بلکه اموری مانند تزکیه و طهارت نفوس، پرورش و تثبیت ملکات انسانی در روح انسان را نیز به عنوان هدف اساسی تشریح انفاق می شمارد.

ما تحت عنوان «قرآن و انفاق با تأکید بر مفهوم و حقیقت انفاق» می خواهیم بدانیم که قرآن واژه انفاق را در چه معنایی به کار برده است و چه واژه هایی را در حوزه معنایی آن استعمال نموده است و سپس به جمع بندی آیات مربوطه به انفاق طبق یک ساختار مناسب مانند مراتب و انواع انفاق قرآنی، فلسفه تشریح آن، آداب و شرایط انفاق قرآنی و آسیبهای آن می پردازیم.

سؤالات تحقیق

در این نگارش به دنبال دست یابی به پاسخ هایی برای سؤالات زیر هستیم:

۱ - قرآن واژه انفاق را در چه معنا و مفهومی به کار برده است؟

۲ - قرآن چه واژه هایی را در حوزه معنایی انفاق استعمال نموده است؟

۳ - مراتب و انواع انفاق کدامند؟

۴ - فلسفه تشریح انفاق چیست؟

۵ - آداب و شرایط انفاق قرآنی و آسیبهای آن چیست؟

پیشینه موضوع

مسئله انفاق مورد توجه پژوهشگران و نویسندگان بوده و در عنوانهای زیادی به طور ریز موضوعات آن مطرح و مورد بحث قرار گرفته است، همچنین مفسرین قرآن کریم نیز در ذیل آیات انفاق به جوانب مختلف آن پرداخته اند. علاوه بر آن کتابهای مستقل، پایان نامه ها و مقالات متعددی نوشته شده اند که به مهمترین آنها در سه بخش بطور اجمال اشاره می شود.

الف: کتاب های مستقل

۱ - آینده بهتر در پرتو انفاق ، نویسنده: حسین واعظی نژاد.

این کتاب مشتمل بر بیست فصل بوده و به مباحثی مانند ضرورت انفاق و جایگاه آن، مسئولیت جامعه اسلامی، ریشه های انفاق، بیش در انفاق، انگیزه انفاق، گستره انفاق، انواع انفاق، شیوه های انفاق و مصارف آن، انفاق گیرندگان، آداب و شرایط انفاق، آثار انفاق، موانع انفاق، ترک انفاق و پیامدهای ناگوار آن، گروهها و انفاق، انفاق کننده گان نمونه، مسئولیت حکومت و احاکمان اسلامی و وظیفه نیازمندان، پرداخته است.

۲ - اسلام و کمکهای مردمی ، نویسنده: بانوج - فرازمنند

در این کتاب مطالبی که پیرامون انفاق در تفسیر نمونه مطرح شده است در شش بخش جمع آوری شده است، در بخش اول به اهمیت انفاق در اسلام و در بخش دوم به شرایط انفاق و در بخش سوم به چگونگی انفاق و مصارف آن و در بخش چهارم به موانع قبول انفاق و در بخش پنجم به انفاقهای ریایی پرداخته است و در بخش ششم ده شرط لازم برای انفاق ارزشمند بیان شده است.

۳- انفاق از دیدگاه اسلام ، نویسنده: سید جعفر میر عظیمی

در این کتاب نخست بیست آیه از آیات مربوط به انفاق آورده است و سپس مطالبی را پیرامون فضیلت انفاق، مبارزه با موانع انفاق، عواقب ترک انفاق، پاداش بزرگ انفاق انگیزه های انفاق و... مطرح نموده است.

۴ - شکاف طبقاتی، توزیع مجدد ثروت و رهیافتهای قرآنی، نویسنده: مرتضی صاحب فصول

این تحقیق که در اصل به عنوان پایان نامه نوشته شده بود و اخیراً به صورت کتاب انتشار یافته است مشتمل بر چهار فصل می باشد که فصل اول آن مربوط به کلیات است و در فصل دوم به تاریخچه انفاق پرداخته و انفاق در آغاز هجرت، در زمان خلافت ابوبکر، عمر و حضرت علی(علیه السلام) بررسی نموده و آثار سازنده انفاق در زمان خلافت عمر بن عبدالعزیز را بازگو نموده است و در فصل سوم به کند و کاو در آیات قرآنی ناظر بر توزیع مجدد ثروت پرداخته و آیات مربوط به آن

را در سه بخش «انفاق»، «زکات»، و «صدقه» بحث کرده است و هر یک از مفاهیم فوق را از لحاظ لغوی، اصطلاحی و فقهی مورد بررسی قرار داده است و همچنین مباحثی مانند اهمیت انفاق و زکات از منظر قرآن، اهداف، انگیزه ها و مصارف آنها را مطرح نموده و به نتیجه گیری مطالب قرآنی انفاق، زکات و صدقه بر اساس معیارهای توزیع مجدد ثروت پرداخته است.

ب - پایان نامه ها

۱ - بررسی آیات انفاق در قرآن با توجه به سیر تاریخی نزول، نوشته: مریم کریمی تبار

در این پایان نامه آیات قرآنی مربوط به انفاق به ترتیبی که در طول رسالت پیامبر (صلی الله علیه وآله وسلم) نازل شده، جمع آوری و مورد بررسی قرار گرفته است و مشتمل بر پنج فصل می باشد، فصل اول مربوط به کلیات است و در فصل دوم وضعیت اقتصادی مکه در عصر نزول بررسی شده است و در فصل سوم به بررسی آیات مکی انفاق به ترتیب نزول پرداخته است و در فصل چهارم وضعیت اقتصادی مدینه در عصر نزول مورد بحث قرار گرفته و در فصل پنجم آیات مدنی انفاق را بررسی کرده است.

۲ - فرهنگ انفاق در قرآن با تأکید بر جنبه های اخلاقی، نوشته: ابوالفتح عزیز

این تحقیق مشتمل بر چهار فصل است، در فصل اول معنای لغوی و اصطلاحی انفاق، برخی از مصادیق و انواع آن مورد بحث قرار گرفته است و در فصل دوم به بیان شیوه های ترویج فرهنگ انفاق پرداخته است و در فصل سوم آثار انفاق و در فصل چهارم موانع انفاق و آفت های آن مطرح شده است.

ج - مقاله ها

۱ - مقاله انفاق قرآنی و ابزارهای مالی مناسب آن در عصر حاضر، نوشته حجة الاسلام سید عباس موسویان،

در این مقاله نخست شرایط انفاق قرآنی مورد بحث قرار گرفته است و سپس به بررسی ابزارهای مناسب جهت مدیریت انفاق قرآنی در عصر حاضر پرداخته است.

۲ - آثار و برکات انفاق، نوشته نفیسه فقیهی مقدس، در این مقاله به آثار دنیوی و اخروی مادی و

معنوی انفاق پرداخته است.

ضرورت تحقیق

اغلب نویسندگان به انفاق بعنوان یک مسأله اقتصادی نگاه کرده و آن را به عنوان برطرف کننده فقر و فاصله طبقاتی از جامعه مطرح کرده اند و به سایر جهات توجه زیادی نشده است در حالیکه از نظر قرآن انفاق نه صرفاً یک مسأله اقتصادی است و نه منحصر در مال و امور مادی، بلکه از نظر قرآن انفاق دارای معنای وسیع و گسترده ای بوده و شامل امور معنوی مانند علم نیز می باشد، و علاوه بر آثار اقتصادی فواید مهمی مانند تزکیه و طهارت نفس را برای انفاق بیان می کند، همچنین واژه هایی که قرآن در حوزه معنایی انفاق به کار گرفته است کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

در این نگارش بیشتر به مسائل و جهات یاد شده می پردازیم، و در نهایت با بدست آوردن شناخت کامل و صحیح از انفاق قرآنی برای تحقق و ترویج آن در جامعه کنونی زمینه سازی می کنیم.

فرضیه های تحقیق

در این نگارش با استفاده از آیات و روایات وارده از ناحیه معصومین (علیهم السلام) فرضیه های زیر را مورد بررسی قرار می دهیم.

۱ - قرآن واژه انفاق را در معنا و مفهوم گسترده ای به کار برده است که شامل امور معنوی مانند علم و جاه و جان و قدرت می باشد.

۲ - قرآن واژه های متعددی مانند صدقه، زکات، احسان، بر، قرض الحسنه، اطعام، ایتاء، اعطاء و ایثار، را در حوزه معنایی انفاق به کار برده است.

۳ - انفاق قرآنی دارای مراتب مختلف بوده و از لحاظ حکم، موارد، زمان و حالت ها و انفاق کننده و گیرنده دارای انواع و اقسامی می باشد، مانند انفاق واجب و مستحب، حرام و مکروه یا انفاق مال و جان و جاه، یا انفاق فردی و گروهی.

۴ - از نظر قرآن و روایات اموری مانند تزکیه و طهارت نفس، مبارزه با فقر و تعدیل ثروت از فلسفه تشریح انفاق محسوب می شود.

۵ - انفاق قرآنی دارای آداب و شرایطی می باشد مانند رعایت اخلاص در انفاق، رعایت جنبه های معنوی در نحوه پرداخت، رعایت اعتدال، رعایت اولویتها در مصارف انفاق، رعایت حکمت صدقه، انفاق از اموال پاکیزه و حلال و مرغوب و با ارزش. و همچنین اموری مانند منت،

اذیت و آزار و ریا از آفت های انفاق قرآنی محسوب می شود.

واژه های کلیدی تحقیق

واژه های کلیدی در این نگارش عبارت است از انفاق، صدقه، زکات، احسان، بر، ایتاء، اعطاء،

اطعام، ایثار و قرض الحسنه.

پیشینه تاریخی انفاق

از نظر علوم اجتماعی و اقتصادی جامعه از لحاظ این که جامعه است، به هزینه ای که مخصوص این عنوان باشد احتیاج دارد تا آن را در راه اجتماع و برآوردن حوایج عمومی صرف کند و این از مسایل بدهی بوده و بشر فطرتاً و به طور اجمال آن را در می یابد^(۱) لذا از روزی که اجتماع بشری به وجود آمده به هزینه های اجتماعی نیاز داشته و انسانهای آن زمان با درک نیازهای مذکور برای تهیه کردن چنین هزینه هایی، منابع و راههایی را اندیشیده بودند لذا می بینم که اغلب شریعت های پیشین و حتی سنتهای قومی و طائفه ای به اجتماع توجه نموده و حقوقی را برای آن در نظر گرفته بودند، چنان که محققین می گویند:

در شریعت های قبل از اسلام مانند قانون حمورابی و روم قدیم جسته و گریخته چیزهایی درباره اجتماع دیده می شود بلکه می توان گفت که هیچ سنت قومی در هیچ عصری و در میان هیچ طائفه ای جاری نبوده مگر آن که در اموالشان حقوقی را برای اجتماع رعایت می شده تا در راه رشد و تکامل آن هزینه شود.^(۲)

انفاق در ادیان الهی

از مراجعه و بررسی منابع مربوط به ادیان یهود و نصاری مانند «عهدین» چنین بر می آید که ادیان مذکور نیز به اجتماع و رفع نیازهای اجتماعی توجه داشته و کمک به فقراء و مستمندان و ترحم بر آنان را لازم و ضروری دانستند، در کتاب مقدس در مورد کمک به فقراء چنین آمده است:

هنگام درویدن شما محصول زمین خود را، کناره های کشتزارت را کلاً مدور و خوشه های خرمن خود را برمچین، دانه های تاکستان خود را برمچین و آنها را از برای فقیران و غریبان

۱- المیزان / ج ۹، ص ۲۲۵.

۲- همان.

و در جای دیگری چنین آمده است:

اگر محصول خود را که مزرعه است بدروی و در مزرعه دسته ای را فراموش کنی به باز آوردن آن برمگرد از برای غریبان و یتیمان و بیوه زنان باشد تا آن که خداوند تو را در تمام کارهای دستت برکت دهد، هنگامی که درخت های زیتون خود را میتکانی باقیمانده شاخه ها را مکاو تا برای غریبان و یتیمان و بیوه گان باشد، چون انگور تاکستان خود را می چینی باقیمانده را مچین برای غریبان یتیمان و بیوه گان باشد.^(۲)

از منابع مذکور بر می آید علاوه بر توصیه های مذکور، یک دهم تمامی محصولات در هر سه سال یک بار به فقرا و نیازمندان اختصاص داشت چنان که می گوید:

بعد از انقضای سه سال تمامی عشرهای محصولات خود را در آن سال بیرون آر و در اندرون دروازه هایت ذخیره کن ولایان و غریبان و یتیمان و بیوه زنان که در اندرون دروازه هایت باشند بیابند و بخورند و سیر شوند تا که خدای تو ترا در هر اعمال دستت که مشغولی برکت دهد.^(۳)

علاوه بر آن غله سال هفتم که سال سبت نامیده می شد به فقراء اختصاص داشت و اگر کسی از باب فقر زمین خود را می فروخت در سال یوییل که هر پنجاه سال مقرر بود، اراضی فروخته شده به صاحبان اول مسترد می شد، و همچنین یهودیان در هر شهر مؤسسه ای جهت پذیرایی مستمندان ترتیب دادند و معتقدند: شهری که چنین مؤسسه ای نداشته باشد شایسته سکناي یهود واقعی نیست.^(۴)

در کتابهای عهد جدید نیز در مورد کمک به فقراء و دادن صدقه صحبت شده و از افراد نیکوکار تمجید شده است چنان که در رابطه با مرد نیکوکاری به نام «کرنیلیوس» چنین آمده است:

مرد متقی و خداترس بود و او و همگی اهل خانه اش تصدقات بسیار به قوم می نمود و علی

۱- کتاب مقدس / سفر لایان، فصل ۹/۱۹ - ۱۰.

۲- همان / سفر توریة مثنی، فصل ۱۲ / ۲۶ - ۱۳.

۳- همان / فصل ۲۸ / ۱۴.

۴- احکام القرآن، محمد خرائلی، - قم - سازمان انتشارات جاویدان - ۱۳۶۱، ص ۴۳۴.

الدوام به ذکر خدا اشتغال می نمود^(۱)

در انجیل لوقا در رابطه با دادن صدقه چنین دستوری آمده است:

از آن چه دارید صدقه دهید که اینک همه چیز برای شما ظاهر خواهد گشت.^(۲)

همچنین می گوید:

هر که دو جامه دارد به آنکه ندارد بدهد و هر که خوراک دارد نیز چنین کند.^(۳)

و در انجیل متی می گوید:

چون صدقه دهی پیش خود کرنامنواز چنان که ریاکاران در کنایس و بازارها می کنند تا نزد مردم اکرام یابند هر آینه به شما می گویم اجر خود را یافته اند، بلکه تو چون صدقه دهی دست چپ تو از آن چه دست راست می کند مطلع نشود تا صدقه تو در نهان باشد.^(۴)

در نتیجه این توصیه ها که در عهدین آمده اند، مسیحی ها نیز رسیدگی فقرا را مهم دانسته و کلیساها آن را جزء وظایف خود قرار داده بودند و افراد نیکوکار و دولت مردان با وقف کردن اراضی و جمع آوری صدقات و هدایا، به کلیسا کمک می کردند بدین ترتیب فقرا و مستمندان تحت پوشش کلیساها قرار می گرفتند تا نیاز آنها به صورت آبرومندانه ای برآورده شود علاوه بر آن، کلیساها بیمارستانهایی را ساخته بودند که در آن فقراء و مساکین و... را مداوا می کردند،

در سال ۳۷۱ بعد از میلاد مسیح کنستانتین اول اراضی زیادی به کلیسا بخشید و از آن زمان تخصیص اوقاف کلیسایی معمول شد و «سن بازیل» هم مقرر داشت که افراد صدقات خود را به کلیسا بیاورند و روی بساطی که آن را بساط خدا می نامیدند بگذارند تا فقرا صدقات خود را از دست خدا دریافت دارند، و در اواخر قرن چهارم مسیحی اولین بیمارستان کلیسایی ساخته و مشغول به کار شد.^(۵)

از بیانات قرآن کریم نیز بر می آید که هیچ کدام از ادیان آسمانی این امر مهم را نادیده

۱- اعمال حواریان، باب ۱/۱۰ - ۲.

۲- انجیل لوقا، باب ۱۱/۴۱.

۳- همان، باب ۱۳.

۴- انجیل متی باب ۶، ۲ - ۴.

۵- احکام القرآن/ ص ۴۳۴.